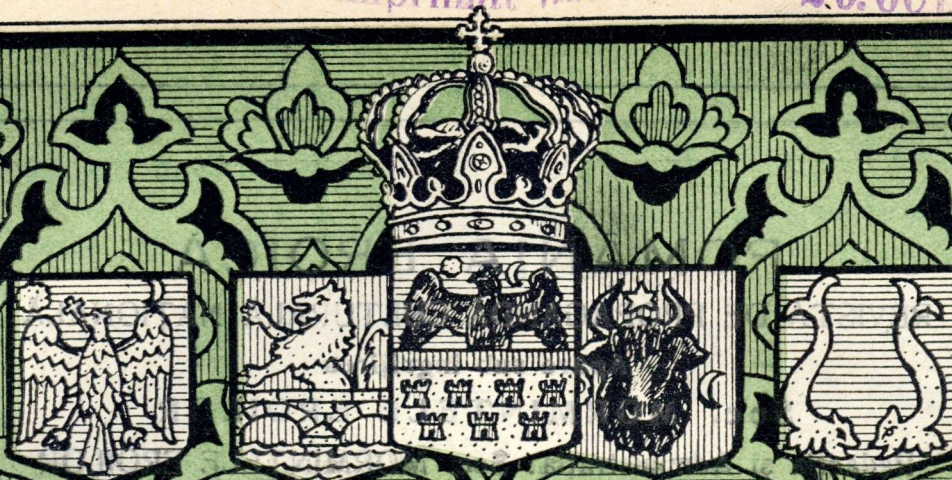
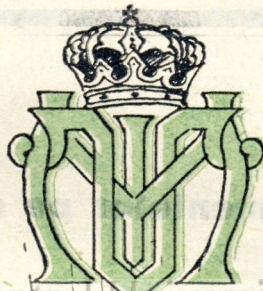
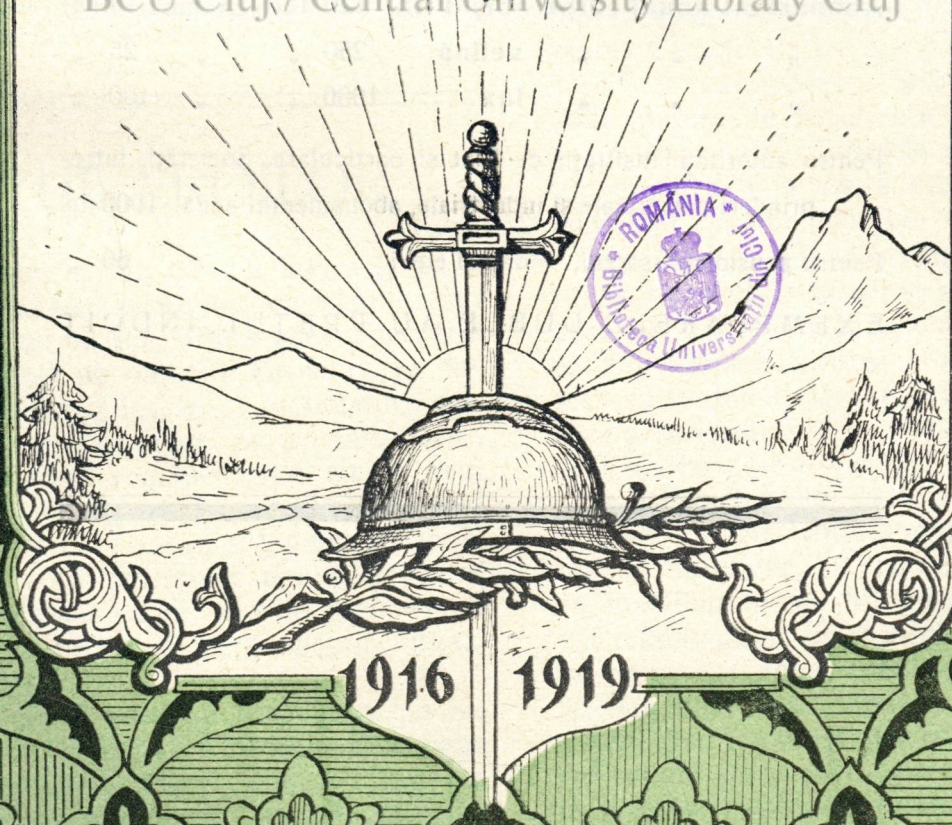

ROMANIA · EROICĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1916 1919

Organul Soc. „Mormintele Eroilor”

Director literar
MIRCEA RĂDULESCU

ROMÂNIA EROICĂ
REVISTĂ DE PROPAGANDĂ CULTURALĂ NAȚIONALĂ

Apare sub îngrijirea

Soc. MORMINTELE EROILOR

Redacția și Administrația: Soc. MORMINTELE EROILOR

Palatul Mîtropoliei. — BUCUREȘTI

Prețul Abonamentelor pe anul al VII-lea:

Abonament anual ediție obișnuită 120 lei (Exempl. 10 lei)

"	"	"	velină	250	"	"	25	"
"	"	"	lux	1000	"	"	100	"

Pentru autorități, instituții de Stat și particulare, Societăți, întreprinderi comerciale și industriale, abonamentul anual **1000 lei**

Pentru pensionari, săteni, soldați și elevi " " **60** "

EXEMPLARELE DUBLE AU PREȚUL ÎNDOIT

Nu vărsați lacrimi pe mormintele eroilor,
ci mai curând olăviți-i în cântece așa ca
faima numelui lor să rămână un scon prin
legenda naurilor.

Chariq:

Anul VII-lea
No. 6

România Eroică

Iunie
1926

CUPRINSUL

Cultul Eroilor	General I. Manolescu
Zile triste (poezie)	Tudor Măinescu
Trăiască Revoluția	C. Ardeleanu
Fântâna (poezie)	Mircea Rădulescu
Pagini glorioase din trecutul ostășesc al românilor	Ioan C. Băcilă, profesor
Gânduri către morți	Mircea Rădulescu
La dispariția revistei X (cronica rimată) .	Aurelian Păunescu
CULTUL EROILOR	
Solemnitatea reînălțării osemintelor sub- locotenentului Kiazim Abdulachim	***
Insemnări și ecouri	***

CULTUL EROILOR

În toate vremurile, de când e lumea și până astăzi, au înaintat numai neamurile cari au crezut într'o turmă și un păstor, adică acelea al cărui popor a respectat pe oamenii lor mari, pe învățații lor, pe artiștii lor, pe conducătorii lor, pe eroii lor, pe strămoșii lor, pe domnitorii lor.

Dacă noi, poporul românesc, nu am fi avut respect pentru părinții, moșii și strămoșii noștri dela cari am primit învățături și îndemnuri bune, cari ne-au lăsat ca moștenire un suflet curat și o minte sănătoasă, apoi încă de mult am fi fost fără țară și fără renume de popor viteaz, drept și înțelept.

Dacă noi n'am fi știut să respectăm pe învățații noștri, ca Heliade Rădulescu, Gheorghe Lazăr, Kogălniceanu, Negri, Șincai, Șaguna, Petre Maior, etc. și alții, astăzi n'am fi știut nici drepturile ce avem ca popor românesc, nici celelalte neamuri nu ne-ar fi cunoscut și nu ne-ar fi dat drepturile pe care noi n'am fi știut să le apărăm.

Dacă noi nu am fi știut și cunoscut gându-

rile curate și frumoase, ale artiștilor și scriitorilor noștri ca Alexandri Mureșeanu, Creangă, Eminescu, Coșbuc, Grigorescu, Maiorescu, Vla-huță și alții, ne-am fi descurajat repede atunci când străinii și mai ales Rușii și Ungurii spu-neau că noi suntem un popor sălăteț de țigani.

Dacă noi n'am fi avut cult pentru domnitorii noștri cari au condus destinele poporului și dacă din fiu în tată, nu am fi avut cultul pentru origina noastră reprezentată prin Traian și Decebal, și cultul pentru drepturile noastre reprezentate prin Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Cuza Vodă, și apoi Regele Carol în răz-boiul cel mare pentru întregire n'am fi avut atâta putere de rezistență și atâta eroism.

Credința într'o turmă și un păstor ne-a mân-tuit și tot prin această credință ne vom întări mai mult de aci înainte.

Precum noi am moștenit dela părinții noștri, respectul pentru moșii și strămoșii familiei din care ne tragem fiecare, cultul pentru învățații, artiștii, conducătorii și eroii poporului nostru, tot așa suntem datori să stăruim ca să înrădăci-năm în sufletul copiilor noștri, cultul pentru acei cari au întregit România.

În vremuri grele cari vor mai veni pentru neamul nostru, atunci copiii noștri vor găsi reazim sufletesc, în amintirea eroilor dela care au moștenit moșia strămoșească.

Precum unui călător obosit îi prinde bine un ulcior de apă limpede ca să se răcorească, tot așa unui neam necăjit îi prinde bine chipul și amintirea înaintașilor eroi, ca să se întărească.

Precum fiilor cari luptau cu greutatea vieții le prindea bine amintirea tatălui lor care a luptat la fel până i-a crescut și i-a făcut mari, tot așa unui popor care trece prin greutatea îi va prinde bine amintirea oamenilor lui mari cari au luptat cu greutatea mai mari până a în-ighebat țărișoara noastră.

„Numai Dumnezeu poate ști ceea ce viitorul păstrează patriei noastre, din parte-mi știu că trebuie să ne facem datoria“. Așa a zis Regele Carol la 10 Mai 1860.

Dacă ne gândim bine, tot așa au făcut toți oamenii mari ai neamului nostru și toți luptătorii eroi cari s'au sacrificat pentru Neamul nostru din timpurile cele mai vechi până astăzi: Și-au făcut datoria către țară; iar destinul patriei noastre a mers din ce în ce mai bine, căci Dumnezeu ne-a ajutat să fim un neam mare, dar noi trebuie să fim gata pentru această destinațiune în orice moment făcându-ne datoria.

Nu este locul aci să arăt cum gândesc toți cugetătorii mari ai lumii, asupra datoriei ce avem de a sădi în inimile noastre și ale copiilor noștri cultul pentru eroi, dar este cazul să reamintim mereu că sunt atât de mulți acești oameni de seamă ai omenirii care recomandă popoarelor să-și slăvească pe eroii lor, încât acei descreerați și zănateci cari îndeamnă pe oameni să nu mai respecte nimic și pe nimeni, rămân în fața lor ca niște murdării de aruncat.

Dar ca să se vadă cum se adapă sufletele eroilor de azi, dela eroii din dinaintea lor, și prin urmare cum se vor adăpa sufletele eroilor, de mâine, dela cei de azi, arăt aci câteva exemple luate chiar dela vitejii noștri din războiul de întregire.

În războiul acesta soldații cari mergeau pe valea Trotușului intrau să se roage la biserica zidită de Ștefan Cel Mare la Borzești. Aci scriau mai toți câte ceva din gândirea lor pe câte un bilețel și vă arăt aci cuprinsul câtorva din ele:

„Eu, al vostru luptător Ghiță Negrea, din Comuna Suraia județul Putna, intrat astăzi 1 August 1917 în biserica făcută de Domnitorul Moldovei acum câteva sute de ani, am văzut acum că averea e nimica pe lumea asta, și vă spun că precum Ștefan a lăsat pomenire faptele lui și această biserică, așa să rămână și de pe urma noastră ceva“.

Iată acum încă alte două citațiuni din sutele de bilete pe cari le-am și pe cari le voi tipări odată ca să știe cei ce ne vor urma, cum gândeau și pentru ce s'au sacrificat vitejii noștri pe câmpul de război:

„Cu ocaziunea războiului european, la care a luat parte și România cu urmașii lui Ștefan Cel Mare sunt și eu Românul soldat Ion Cristescu și am avut fericirea să vizitez acest sfânt locaș în ziua de 20 Iulie 1917 în timpul când orice român este gata a-și sacrifica viața pentru Neam, Rege și Țară.“

Scriind aceste rânduri, figura acestui viteaz voevod, părea că vrea să ceară ceva ostașilor

ce îl privesc. Cu ajutorul lui Dumnezeu vom satisface dorința: România Mare.

Soldat Ion Cristescu, Comuna Vasilați județul Bacău“.

Alta:

„În trecere prin satul Borzești, am vizitat acest sfânt locaș, unde pe lângă ceilalți luptători, lăsăm aceasta ca amintire pentru cei ce ne vor supraviețui“.

Serg, I. D. Boian și sold Zancu Dinu.

Iată dar probe despre ce gândiau și pentru ce s'au sacrificat vitejii noștri: pentru o Românie Mare, căci așa au scris în testament moșii și strămoșii lor pentru care a avut cult și în care au crezut precum au crezut în Dumnezeu.

Și sub fiecare cruce dela cele peste patru sute de mii de morminte de viteji pentru întregirea Neamului, să știți că se găsește o inimă care a bătut la fel ca a celor de mai sus, pentru aceeaș cauză, și un suflet care s'a sacrificat pentru acelaș scop.

Aceștia sunt eroii noștri din războiul pentru întregirea neamului, și memoria lor să o slăvim pentru ca să fie izvor de mântuire și de înălțare sufletească în România cea Mare, geograficește, care însă va putea trăi și va fi slăvită și respectată de celelalte neamuri numai dacă va fi bine întărit sufletește.

Această întărire sufletească începe dela cultul pentru eroi, și de aceea marele nostru istoric, D-nul Profesor Iorga, a zis într'o poezie despre eroi:

Noi suntem mulți, e ogorul plin.
De noi e plin muntele tot
În șiruri crucile se țin
Pe gropi ce nu se mai socot.

Și fiindcă am fost, tot ce v'am fost
Când ne-am făcut al vieții rost
În bucuria voastră frați
Nu ne uitați.

Și acum după ce am spus aceste cuvinte, despre rostul cultului eroilor, mai arăt aci, în alte cuvinte, ce avem de făcut pentru ca să fim în fruntea popoarelor civilizate prin împlinirea datoriei ce avem către eroi.

Statul a luat măsuri să facă biserici și monumente mari pe locurile unde au luptat acești eroi pentru întregirea Neamului.

Deosebit s'a înființat Societatea Mormintele Eroilor, sub patronajul M. S. Regina Maria în cap cu Inalt Prea Sfinția Sa Patriarhul și cu alți demnitari ai țării. Scopul Societății este să îngrijească de mormintele eroilor, să le adune în locuri îngrijite și împrejmuite pe acele izolate prin păduri și văi pe unde

nu s'ar putea îngriji bine, să facă albume cu fotografiile eroilor, cu descrierea faptelor cu fotografia monumentelor și a cimitirelor, să dea diplome și semne de distincție la familiile care au avut pe acești eroi, în fine, să ajute pe Stat și pe particulari la îndeplinirea tuturor lucrărilor de biserici și monumente pentru slăvirea eroilor.

S'au mai făcut interveniri ca la biserici și la școli să se facă tablouri cu numele tuturor eroilor. La fiecare comună să se facă o carte de aur, în care să se scrie numele celor morți pentru patrie, din acea comună.

La casa fiecărei familii care a avut un erou mort pentru patrie să se pună un semn mare, făcut din metal, sau de pământ ars și smălțuit pentru ca orice trecător să știe că din acea familie a fost un erou mort pentru patrie.

La școli, autorități, cazarmă, judecătoria, tribunale, etc., să se pună plăci comemorative pe care se vor scrie numele celor morți pentru patrie din acea instituție.

Dar, cum știți, astăzi se simte mare lipsă de brațe și de mijloace pentru ca această operă să se poată face repede și bine precum ar trebui.

De aceea, pentru că sarcina pe care a luat-o Statul și Societatea Mormintele Eroilor să se poată îndeplini bine și cât mai curând, avem datoria ca fiecare din noi să lucrăm cât putem și acolo unde putem, ca să îngrijim mormintele eroilor, să le așezăm cruci, să semănăm flori, să aprindem lumânări și candelă la zilele bisericești pentru slăvirea morților, să răspândim poveștile, poeziile și cântecele despre faptele acestor eroi, să obișnuim pe copiii noștri ca să-i slăvească și să îngrijească mormintele lor și să facem sărbătoarea eroilor, hotărâtă de guvern, în ziua Înălțării Domnului, cea mai mare sărbătoare a Neamului. În această zi, tot Neamul Românesc, de la bătrân până la copil, să depună o floare pe mormântul eroilor și să cânte cântece pentru slăvirea memoriei lor.

Termin, cu încă un sfat care e tot în legătură cu respectul pentru eroii noștri și anume acela că: fără muncă, nu vom putea fi nici viteji ca eroii noștri, nici demni de numele lor. Eu știu acest sfat de la bătrânii mei, iar aci îl sprijin și pe cele ce am citit de la sergentul Boboc Toader din reg. 27 Infanterie comp. II, partea activă, care a făcut pe front în 1917 poezia „Plugușorul” și în care după ce arată cum s'a petrecut tot războiul, zice:

*Acum războiul s'a sfârșit,
Am luptat, ne-am întregit;
De bine însă va fi parte
Măine, poimâni, ori mai departe
Viorei și clopoței*

Să fiți harnici măi flăcăi.

*Voi flăcai din triste zile,
Nu vă puneți pe jelire
Ci pe muncă încordată
Căci suntem în țara toată;
Căci ceasul d'o mai sună,
Alții nu ne-o ajuta.
Noi cu toți gata să fim
Ca dreptul să ni-l păzim.
Viorei și clopoței
Toți la muncă măi flăcăi.*

General I. Manolescu

ZILE TRISTE

D-nei Alexandrina Gr. Cantacuzino

Azi pornim la drum, departe,
Azi ni-e inima pustie,
Noi, cari am plecat la moarte,
Azi ne ducem în robie.

Mâna ce-a 'nvârtit o spadă
Glorioasă pentru țară,
Azi e un trofeu, o pradă
Și e strânsă bine'n fiară.

Visul nostru de-altădată,
Visul nostru de copii,
Azi e-o vorbă defăimată
Un prilej de ironii.

Azi se'mbracă'n sărbătoare
Lașitatea, umilința
Și mândria 'n suflet moare,
Moare'n suflete credința.

În spre noi azi, să mai cate,
Unde-i ochiul curajos?...
Fuge fratele de frate,
Cași Petre de Christos...

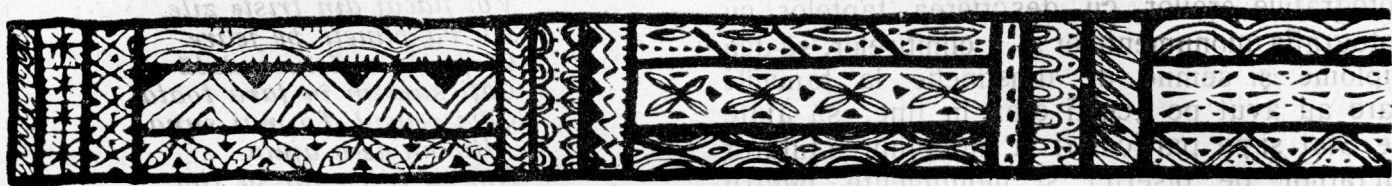
Plângi Domniță, plângi, prin tine
Plânge neamul românesc,
Plânge sângele din vine,
Nobilul sânge domnesc.

Plângi, prin lacrimile tale
Plâng părinți și plâng copii,
Duși pe-a pribegii cale
Biete suflete pustii.

Noi plecăm, rămâi cu bine
Ceasul despărțirii sună
Dar pe căile streine
Te-om purta Domniță bună.

Tu ce-ai fost în clipa tristă
A plecării în robie
Fluturarea de batistă,
Ultim strop de bucurie.

TRAIASCA REVOLUȚIA

Pe masă, samovarul dogorește căldură; pe o gaură, răsuflătoare a capacului aburii se urcă rostogolindu-se în ghemuri ce se deșiră.

Marusia soarbe ceaiul mișcând în gură o bucată de zahăr. În față-i, Crișa cu capul rezemat de mână, cu ochii pierduți în fundul paharului ce se răcise, mișcă, cu degetele-i groase, prin găurile mușamalei rupte ce acoperă masa. În casă liniște.

În fața a șapte icoane de toate mărimile, îmbrăcate în metal alb, o candelă sfârâie sfârșind ultimile picături de undelemn, jucându-și gămălia de lumină.

— S'a răcit ceaiul Crișa... bea!...

Crișa își mișcă căciula mai spre ceafă, se scarpină în părul-i rar ce-i cădea în vițe pe frunte, roți ochii de jur împrejur ca și cum atunci ar fi venit acasă, căutând pe cine știe cine. Scurpă hârâindu-și gâtul și aruncă o bucată de zahăr în fundul gurei și, mereu ca singur pe lume, goli paharul mișcând din făci, mutându-și zahărul dintr-o parte în alta.

Marusia umplu din nou stacanul.

— La ce te gândești Crișa?... Il întreabă târziu femeia, ca să strice liniștea ce parcă o trăgea mai mult la somn.

— La nimic... stau și eu... la nimic...

Și iar aceiaș tăcere întreruptă abia de aceleași sorbiri grăbite ale Marusiei ce golea al șaptelea pahar.

Samovarul numai aburea, aproape de loc, cărpa cu îi infundase coșul, făcu să se stingă resturile cărbunilor,

Crișa cu pumnul închis, cu cotul pe masă, își susține capul să nu cază...

— Să-l ia dracul pe sgârșitul acela de Igor că nu vrea să dea camionul și calul. Spuse femeia...

— Hm!... Deschise ochii mari Crișa, ca și cum s'ar fi deșteptat din somn... Trei sute!... Trei sute!... trei...

Lovi cu pumnul în masă și se ridică în picioare crescând de parcă ar fi voit să-și scoată capul prin tavan ca apoi, să se lase din nou pe scaun și din nou să lovească cu pumnul în masă, mormăind ca pentru el

— Cănele!... Dacă i-am dat două sute de ruble. apoi i-am dat mult de tot... Înainte de război și chiar la început, în nouă sute paisprezece, cu două sute de ruble cumpărai zece cai și zece camioane, nu unul... dar ce vorbesc eu... De unde ași fi avut atunci atâtea parale... Știi tu, Marusia că m'am uitat astăzi, bine la el și văd că se cosește cu picioarele din față... Merge așa... Și își înțepeni două degete, pe masă, pe

care le mișcă și le atinge. Ei!... vorbesc eu multe dar tot e bun... și camionul bun... fieruit din nou...

Și rămase o clipă din nou pe gânduri și Marusia iar strică liniștea.

— Bun bun... dar dacă e așa de scump!...

Crișa numai răspunse, ochii lui se făceau când mici când mari, când senini când întunecați... Gândea... Dacă l'ar fi întrebat Marusia „la ce“, ar fi avut ce să-i răspundă.

Și omul își muta căciula când pe frunte, când pe ceafă, scărpinându-se în frunte sau în creștet și, urmând șirul gândurilor începu a mormăi pe înțeles...

Marusia se ridică, ciocăni cu degetul samovarul, îi ridică capacul și după ce se uită în el, ca pentru control, eși în curte. Crișa mișcă buzele înainte până ce începă a vorbi singur cu el, pe înțeles.

— Nue nimic... cine are să știe... Trei sute?... trei sute?... bine, trei, trei... Dacă ai ști tu, mi-ai da degeaba, ba mi-ai da și bani numai să te las în pace... „Trei sute...“

Și vorbele se curmau tăiate ca fire de ață dintr'un mosor încălțit. Se scărpină din nou în frunte întâi, apoi în ceafă, își săltă căciula când într-o parte în când în alta, apoi, cu hotărârea lucrului isprăvit, lovi cu palma în masă. Li sticleau ochii de bucurie și râdea, arătându-și dinții lași și negri de tutun. Rămase așa cu ochii mari căscați... își șterse mustățile cu dosul mâinii și mâneca hainei.

Marusia intră în casă.

— Unde o să ținem calul?..

— Unde?... În șopron.

— Dar acolo aproape că numai e loc să mă învârtesc eu. dar calul?...

— Se face loc...

— Și camionul?...

— În curte... Dar ce, vrei să dai atâtea ruble?... Să-l ia dracu cu cal cu tot... Vezi mai bine, de-l cumpără pe al lui Mișa e mai bătrân, dar...

Crișa începu să răză, făcând ochii mici, de parcă se pierduse în fundul capului, tăiați în liniile creșturilor,

— O să vezi tu Marusia, o să vezi... Și trei mii de ruble îi dau, nu trei sute, trei mii, trei... Și iar bătău cu mâna în masă și se ridică drept, ca un trunchi de copac, în fața femeii.

— Cănele!... De câte ori am avut ceva cu el, a trebuit să mă înșele ca și cum nici n'ar putea trăi fără de asta. Ți-aduci aminte?... A, nici nu ți-am

spus, știam că ai să mă cerți, i-am dat odată, șase ruble împrumut, sunt doi ani de atunci și nici până acum nu mi ia dat... Mai apoi, când i-am cumpărat hamurile acelea, cam tot pe vremea de doi ani în urmă tot așa m'a înșelat, erau putregăite, de aruncat și el, ticălosul, mi le vânduse ca bune. Acum, mă gândii iar; calul merge e bun, măcar că se cosește, e bun... Calul e bun, ba încă, dacă vrei, e bun de tot... tânăr, iute, frumos și poate că numai mi s'a părut că se cosește... E foarte bnn... Nici n'ași găsi un altul mai bun de-ași căta și o sută de verstre împrejur, dar mă gândesc la camion... și camionul e bun dar, de, să nu cari-va să-i fure ceva să ni-l dea stricat gata...

Mare ticălos ca Igor ăsta, nici nu cred să mai fie om pe fața pământului.

Eu zic să-l lași în pace. Ce, numai găsești în altă parte?... Slavă Domnului, Rusia e plină de cai și acum, mai cu seamă acum, când norodul a început să stăpânească, te pomenești, dar... nici nu vreau să vorbesc, dar zic: te pomenești că și vita o să moară dacă o ei de la el... poate chiar să o dea bolnavă...

— Ași!... de murit n'are să moară vita, nu... Poți spune de pe acum chiar pe la vecini... lui Alexei. Mitrici, Verei Ivanonns și la toate femeile și toți mușicii cu cari te vezi, că am și cumpărat camionul și calul și că nu mi pare rău de banii ce i-am dat, auzi?.. Așa trebuie să spui...

Și ochii i se lumina și toată fața i se mișca de parcă nu erau la locul lor, nici nasul, nici gura, nici sprincenele...

— Și pentru ce asta?... întreabă femeea.

— Pentru ce?... Pentru că tu nu știi... uite, diseară, am să mă duc, am să-l scot afară lângă pădure, să încerce calul și acolo, nu mă vede nimeni și... Ai înțeles?... Și Crișa completează vorba cu gestul, ca și cum ar fi strâns pe cineva de gât și încep să rădă un rânjet sălbatec de bestie...

— Crișa... ce vorbești?... Crișa!...

Marusia își duse mâna la gură și incremeni fără a a mai putea spune ceva...

— Ești proastă!... Nu ți-am spus încă nimic și nici nu spui... Ce știi tu!... Ce dai din cap și te legini pe picioare de parcă ai fi beată?... Asta e un câne de care nu trebuie să ai milă, înțelegi?... De ce să-mi pară mie rău, sau ție, de un ticălos de hoț care ne fură cu peste o sută de ruble... Ne fură!... Ne fură Marusia, ne fură!... Tu nu-ți dai seama... Trei sute de ruble, sunt bani mulți și lui nu-i pare rău de mine, la ce să-mi pară mie rău de el... Să fie om cum se cade, da, e păcat, dar așa...

— Să omori!...

— Hm!... Tu nu înțelegi că acum mai mult trebuie să ne doară dacă tai o găină... O găină cinci ruble, pe cât timp la un câne ca ăsta poate mai găsesc ceva și dacă nu-l omor eu, poate să-l omoare garda roșie, poate... Cum a omorât pe atâția, adică el de ce n'ar fi printre dâșii?... Fă, ești proastă Marusia, ești proastă...

Și cum sta în picioare în fața femeii, o prinse în brațe, o ridică în sus, o sărută și o lăsa pe marginea patului mângâindu-o pe amândoi obraji cu palmele-i mari cu degete nodoroase...

— Tu să fii cuminte Marusia...

— Să nu te vază cineva...

— Nici o grije.

— Iacă s'a stins candela... Ai cumpărat astăzi undelemn?... A, da, mi aduc aminte... Am început să intru la gânduri... De s'ar isprăvi odată mai curând... Gândeam la început că ar... Nu-i nimic, numai vezi de isprăvește ca să pot fi liniștită... Uite acum chiar, parcă îl port în spinare, parcă... Dă-mi un chibrit...

Crișa aprinse candela și amândoi făcură cruci în fața icoanelor, mișcând buzele într-o rugăciune îngânată care se încheie cu: Dă doamne!...

Rugăciunea făcută, Marusia continuă;

— Dar să isprăvești Crișa... bagă de seamă să nu te vadă cineva să nu... De ce taci?... Ori ți-ai luat seama?...

— Înțelegi tu Marusia, eu am să-ți spun ție ceva?...

— ...Omul e un păcătos, un ticălos și mie mi se pare că sunt om... Imi adusei aminte...

— Ți-aduseși aminte... a!... la să nu-ți mai aduci aminte de nimic, prea ești... De aia ai rămas și cu cismele găurite... Ți-ai adus aminte și apoi, drept să spun, tu nici nu ești om, tu ești un animal necăjit, iar Igor, Igor e un câne, Igor e un câne n'are nici Dumnezeu... El nu se duce 'n fiecare duminică la Liturghie... Igor e drac, da, drac... Igor e dracul...

— Tu singură spuneai!...

— Eu?... Ți s'a părut, am spus așa numai până ce m'am gândit, acum însă, spun altfel... După ce mi-ai aruncat atâtea grije pe cap, acum vrei să mă îmbolnăvești, fără să fi avut pentru ce?... Mi-e scârbă și de tine și de el... Ești afară!...

— Marusia...

— Să aduci camionul și calul!... Ai înțeles?... Haide, pleacă!...

— Eu ziceam...

— Pleacă!...

Crișa plecă. Din ușă Marusia încă îi spune cuvinte pe șoptite, destul de tare ca el să le audă, cuvinte la cari Crișa răspunde cu gestul mâinilor grele ce se leagău pelângă trup spânzurate de umeri lați

Se inserase. Marusia, pe vatră, cârpea un fund de nădragi, la lumina unei lămpi mici, cu vârful sticlei retezate, înegrită de fum...

Cânta...

Cânta Marusia și ridica pantalonii în sus, să-i vază parcă, mai bine, apoi lăsând pe genuchi, netezându-i cu mâna, prindea cu fire de ață marginele petecului...

Lăsă lucrul, se dete jos de pe vatră, mai mult târindu-se, prinse mucul candelă între degete, se fripse. le băgă repede în gură.

„Dracu“... Opri candela de a se mișca, făcu o cruce și se învărti prin casă, prinzându-și mâna de toate cele, ba să așeze un taler de lut, mai bine pe policoară

ba să împingă paharul din mijlocul mesei mai înspre perete... Se opri în fața ferestrei. își lipi fruntea de geam și cu palemele cerc în jurul ochilor, câte să vadă afară în întuneric.

„De-ar isprăvi odată... parcă îl ții în spinare...”

Deschise ușa. Afară era liniște, pomii abia înmuguriți înălțau crăcile în lumina lunii pline ce se ridica după casă. Grohăitul porcului din coteț rupse o clipă liniștea și liniște iar se făcu.

În vecini, unde-va, cânta din Balalaică...

„Cănele cela de Igor trebuie să aibă patru suflete de întârzie atâta.

Intra iar în casă, luă o piroșcă dintr'un lighean de sub masă, mai mușcă din ea și o lăsă, aprinse din nou samovarul...

.....
În curte, camionul, calul și Crișa, sosiseră...

Marusia eși afară și amândoi, fără să-și vorbească nimic, grăbiți, scoaseră calul din șleauri și așa cum era, cu hamurile pe el, îl băgaseră în șopron. Impinseră camionul sub salcâm și intrară în casă.

Gata?... îl întreabă Marusia.

Gata... Și Crișa sezu pe scaun cu toată greutatea corpului, ca omul trudit de muncă greă ce-i trecuseă puterile. își scoase căciula, o aruncă pe vatră și șterse cu mâneca hainei nădușeala ce-i brobona fruntea... Fața îi era galbenă și ochii păreau rotunjiți în cap ca și unui speriat... Buzele îi tremurau, mâinile îi tremurau

Marusia îl ștergea cu un prosop pe față.

— Nu spui nimic?

Tăcea omul, tăcea parcă sugrumat de nodul ce i se puse în gât și care nu se mai coborâa de loc. Bău un pahar cu apă și ncă unul... Se uită lung la mâinile amândouă, întorcându-le și pe o parte și pe alta, se sculă în picioare, luă lampa din cui, o puse pe marginea mesei și se uita la el, de sus până jos la cismele-i a-

coperite de praful nisipului din pădure... Răsufală greu. puse lampa la loc și se așeză din nou pe scaun, bu-buros în gândul lui de a nu fi văzut urmă de sânge.

— Ei tot nu spui?..

— Ce să spun?... L'am omorit!.. M'a blestemat..

— Nu-i nimic, Dumnezeu nu era să asculte pe un ticălos ca acela... Bine că s'a isprăvit ia aci parcă îl țineam, și își bătă ceafa cu palma...

Crișa scoase din buzunar motoșca cu cele trei sute de ruble...

— Ia banii!..

— Numai ai noștri?

— Să-l ia dracul, îmi era...

— Prostule!..

Puse samovarul pe masă și umplu paharele și amândoi, tăcuți, față în față se priveau lung sorbindu-și ceaiul.

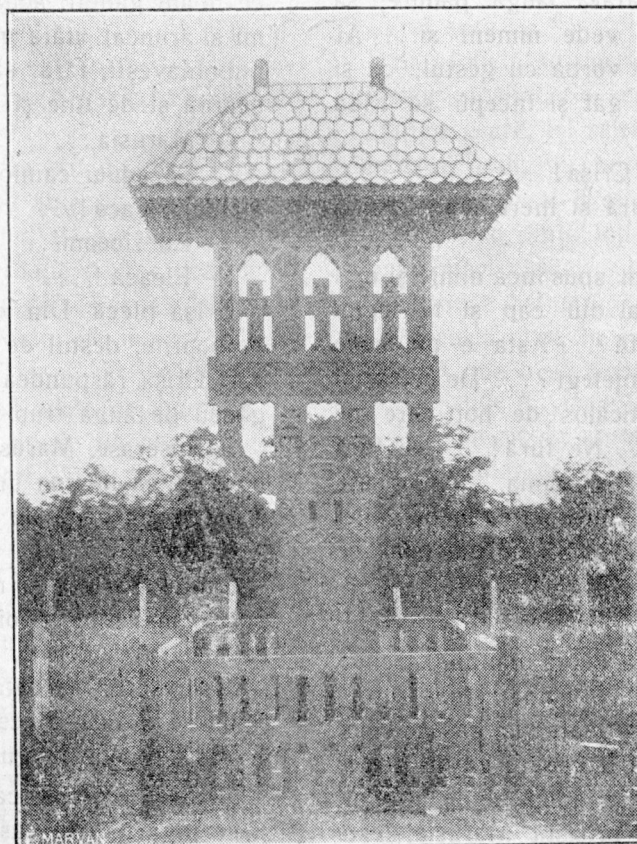
Ochii lui Crișa se făceau când mari, când mici, se înseninau și se întunecau. Gânde, se vedea bine.. Marusia nu l mai întreabă nimic și nici el n'a mai spus ceva, rămânea doar cu paharul la gură fără să soarbă oprindu-și mișcarea gurei ca și cum ar fi tăit aievea clipa imediat după omor. Și iar, greoi își mișca limba în gură, aburii ceaiului îi învăluia fața ca într'o ceață de toamnă.

A doua zi se trecu pe seama gârzei roșii stârvul lui Igor care, spuneau cei de la soviet, ar fi făcut parte din burghezia acaparatoare a bunurilor poporului, deși Igor își număra averea la vre-o trei mii de ruble.

Crișa, căra saci cu făină de la port la magazii. Erau proviziile ce trebuiau scăpate din fața dușmanului...

Manifeste mari, lipite de zidurile orașelului, încheiau rândurile tipărite cu litere mari groase: „Trăiască Revoluția”

C. Ardeleanu

Troia la Mormântul lui Mihai Viteazul

F A N T A N A

Tot sufletul meu tânăr din vremuri cântă'n tine
Fântână solitară din margine de drum!...
Lângă troița strâmbă a daniei creștine
În zarea amintirii te văd ca printr'un fum...

Te văd de ani de zile acolo 'n miez de vară,
Acolo, unde drumuri atât de lungi se'nfurcă;
Iar cumpăna ta veche și oblică se urcă
Și iarăși se coboară,
Cântându-și trist refrenu-i de doină seculară.

În preajma ta pe șesuri se lasă grea amiaza;
Ard holdele'n lumină și strălucesc bălane,
Tremurător e spicul și unde cade raza
Tot câmpul blond vibrează sub nimburi
[diafane.

Amiaza peste câmpuri e-atot-stăpânitoare,,
Și tot mai lin porumbul își flutură mătasa
Se schimbă 'n aur grâul sub aurul din soare
Și nu se mai aude nici secera, nici coasa...

Acum din cer se lasă oceanul de căldură:
E ceasul sfânt al zilei când cei fără hoină
Plugarii și cosașii legați de arătură
Se 'ndreaptă toți agale spre ciutura ta plină.

E vechi și ros de vremuri butucul de răchită,
Pe jghiaburi mușchiul verde ți-a înkrustat
[smarald,
Și marginea de bărnă e știrbă și 'negrită,
Dar apa ta e rece sub cerul greu și cald...

Arșița-acum așează pe frunți apoteoze,
Bătrânii se 'ncovoie pioși ca la altar,
Vin boii albi, vițeei cu boturile roze,
Și fete sănătoase cu șoldul lapidar...

Și ciutura ta veche împarte milostivă
Licoarea minunată a șesului fecund
Și-alături, om și vită, se înfruptă deopotrivă
Din ciutura ta plină sorbită până'n fund!

Iar glasul tău adânc cu ritmuri line
Grăiește tuturor:
„Veniți la mine...
„Veniți la mine voi cei însetați
„De apa mea izbăvitoare;
„Veniți voi toți ce'n muncă vă 'ncordați,
„Veniți cu fața arsă de vânturi și de soare
„Și sufletul de tainice văpăi,
„Veniți voi toți cei buni, voi toți cei răi,
„Voi cei săraci, voi cei trudiți,
„Din darul meu cu toți vă 'mpărtășiți!

Iar cumpăna străveche, sub nimbul luminos,
Mișcându-se profetic sub cerul de amiază,
Se 'naltă peste holde ca brațul lui Hristos
Ce mântuie norodul și'l binecuvântează.

Mircea Rădulescu

PAGINI GLORIOASE DIN TRECUTUL OSTĂŞESC AL ROMÂNILOR

DE IOAN C. BĂCILĂ PROFESOR

Din timpuri vechi, de când Muntenia și Moldova erau organizate din punct de vedere politic, tot sprijinul și apărarea țării, contra celor ce voiau să o ocupe sau să-i facă rău, era țăranul, boerul și Domnul, care în timp de pericol, devenea soldat și pavăza țării. Această vitejie era cunoscută de toți vecinii și de multe ori respectată. Cât timp Muntenia și Moldova nu căzuse din punct de vedere politic sub puterea Turcilor, țara să-și facă datoria împotriva pericolului, ori de unde ar fi venit.

În secolul al XVII lupte contra Turcilor o continuă națiunile creștine vecine cu noi, Rusia, Polonia, Austria și la chemarea creștinilor, mulți Români se puneau în slujba crucii, făcând minuni de vitejie, care erau recunoscute de toți.

Istoricii Poloni au scris despre Români, dar ceea ce este mai interesant, e că au făcut gravuri, contemporane cu evenimentele, cari ne-au rămas până astăzi și de vitejia noastră putem și noi cei de astăzi să ne mândrim.

Românii intrau ca ostași în armata Polonă, de multeori nu numai contra Turcilor dar și contra Tătarilor.

În anul 1655 întâmplându-se o luptă între Carol Gustav, regele Suediei, și Poloni, Polonii trimet pe hatmanul Czarnicki care vine în ajutorul Cracoviei cu câteva mii de soldați Români și altă oaste polonă. Lupta a fost destul de crâncenă, dar soarta a voit ca Polonii împreună cu Românii să se retragă din fața regelui Suediei.

Lupta a rămas ca amintire, că mai târziu prin anul 1688 gravorul Friade făcând un album, a redat și această luptă. Gravura foarte delicat făcută, are deasupra, un titlu în latinește destul de caracteristic: *Conflictus apud Tarnovam et Wouniciuni ubi rex Carolus Gustavus cum parte sui equitatus Conietz polscium*

strategium, qui cum aliquot milibus Quartianorum Walackorum et Devarzorum Cracovia succursum ibat, invadebant ac in fugam conucebat captis Polonorum castris labro Regnicum Comites Denhoff omnibusq impedimentis die 23 Septemb. 1655.

În anul 1684 din cauza năvălirilor Turcilor și Tătarilor în Polonia, unde au făcut multă pradă și au luat mulți captivi, soldații poloni ajutați de Munteni și de Moldoveni ajung pe Turci în Bugeacul Basărabiei, le ia prada și scapă pe cei luați în robie. Ca o comemorare a acestui eveniment fericit se face o gravură în aramă, cu următorul titlu în limba germană:

Eigentlicher entwurff des Kossackischen einfalls in der Tartarey unter dem tapffern Polen: Generalen Kuniki, mit zuziehung der Wallachen und Moldauer wodurch die besagte Tartarey zwischen deren Dniester und Donau Fluss völlig ruinirt worden wie auch die Abbildung die Herrlichen Victori besagter khristlicher Armee wider die Türcken und Tataren unweit Tilgrotin zu End das 1683 und Anfang des 1684-sten Jahrs.

În traducere românească are următorul cuprins: *O schiță a invaziei Căzacilor în Tartaria sub comanda generalului Kuniki cu ajutorul Valachilor și Moldovenilor prin care au fost ruinate definitiv așa zisa Tartarie între râul Nistru și Dunăre. De asemenea este și icoana admirabilei victorii a armatelor creștine contra Tătarilor nu departe de Tilgrotin la sfârșitul anului 1683 și începutul lui 1684.*

Gravura reprezintă lupta armatei polone în sudul Basărabiei (Bugeac). În fund se vede fluviul Nistru și pe malul drept cetățile întărite cu ziduri, Tighina (Bender), Buczavia (Soroca?) care toate sunt în flăcări; spre Marea Neagră sunt cetățile Cetatea Albă, apoi Kilia, Ismail și Tilgrotin (Căușani?). Cât ține acest loc, ni-l

arată plin cu soldați în luptă cu Turcii și Tătarii. În planul din mijloc reprezintă lupta cu Turcii (cei din raiaua Cetății Albe) și cei dela Buczavia compusă din Ieniceri și Spahii, iar Tătarii sub comanda a 10 Mârzaci, toți puși sub comanda Pașei dela Bender. În această luptă de cavalerie armată Turco-Tătară a fost bătută, împrăștiată și o parte făcută prizonieră de armatele creștine (*polone-române*) cari au pe steagurile lor ca semn distinctiv crucea. În planul I arată un lung convoiu de prizonieri Turci și Tătari cari sunt aduși în fața căpitănilor Poloni, cari le fac judecata: Li se ia prada și la cei găsiți vinovați li se taie capul. Tot în planul I, în stânga, se vede un grup de creștini (femei, bărbați, preoți) scăpați din mâinile păgânilor.

Tot în legătură cu Românii voluntari, avem din secolul XVII o aquarelă înfățișând în uniformă lui pe soldatul român care servea în

armata polonă în timpul lui Ioan Sobieski. Acești soldați erau cunoscuți cu numele de *infanterie ușoară sau moldovenească*. Soldatul este îmbrăcat cu o manta cenușie, lungă până la genunchi, având la gât și la mâneci o bucată de postav roșu; în picioare are călțuni și opinci cu curele încrucișate pe fluerile picioarelor. Pe cap are căciulă înaltă de oaie cu fundul retezat și fundul de postav roșu care atârna într-o parte. Pe spate, poartă pușcă și o lopată, iar în mână ține un laț de frânghie. Desenul este foarte frumos și destul de interesant privitor la costumele ostășesc române ce se purta în secolul al XVII-lea.

Aceste gravuri, contemporane cu evenimentele, se găsesc în colecția de Stampe a Academiei Române și sunt cele mai bune documente făcute de străini, privitoare la gloriosul nostru trecut militar.

Ioan C. Băcilă, profesor

G Â N D U R I C A T R E M O R Ț I...

Este o zi când trebuie să uităm toate preocupările, grijile și frământările vieții noastre vremelnice, iar gândul nostru, descătușat, să-și ia sborul spre aceia cari ne mai fiind printre noi, trăiesc totuși în amintirea și în inima noastră...

Verigă din lanțul fără sfârșit al neamului, clipa noastră de viață este strâns unită de cei dispăruți și etern legată de cei care vor să vie...

De aceia simțim o pioasă datorie să ne aducem aminte de toți aceia care au jertfit viața lor pentru viața noastră cea de toate zilele și să le aducem prinos umila noastră închinare.

Uriașa hecatombă a morților noștri în marile războaie pentru întregirea neamului se înalță majestuoasă în fața conștiinței noastre, ca o supremă ofrandă epică, demnă de un popor care își strigă drepturile la viața adevărată.

Ne aducem aminte de voi toți, ostași de sacrificii, ale căror oseminte sunt presărate dealungul brazdelor câmpiilor românești...

Ne aducem aminte de voi cei dintâi sacrificeți pentru înfăptuirea marelui vis românesc...

Ne aducem aminte de voi, cari ați căzut la Turtucaia și ați dovedit că în fața numărului colosal și al mașinilor de război, sufletul se ridică bravând stăvilarele mecanice.

Ne aducem aminte de voi acei cari ați apărut cu pieptul hotarele Carpaților în fața invaziei brutale și cari ați căzut pe văile munților, la poalele codrilor de brazi apărând cu

ultima picătură de sânge fiecare palmă de pământ românesc cotoit de vrășmaș...

Ne aducem aminte de cei al căror nume s'a gravat în mintea noastră cu litere de sânge și de foc, de toți acei cari au murit în fruntea oștilor, apărând pozițiile de luptă, și cari au stat neclintiți în viforul morții, până când schije și glonțul de mitralieră i-au doborât.

Ne aducem aminte de toți acei fără de nume, de ostași necunoscuți, de acei eroi anonimi a căror vitejie vrednică se pierde în marele efort al armatelor, de aceia cari ne sunt cu atât mai dragi cu cât au pierit fără nici un semn, fără nici o dovadă de recunoștință și de durerea noastră de toți acei pe cari nu-i știm, și cărora li se cuvin toată cinstirea și gândurile noastre pioase...

Spre voi se înalță astăzi gândurile noastre, umili eroi din oastea jertfită pentru împlinirea visului românesc, și dacă mulți dintre voi nu-și au încă odihna mormântului peste care o mână iubită să arunce un mănunchi de flori sau să aprindă o candelă, ne vom aduce aminte veșnic de marele nostru sacrificiu și mormântul vostru vi-l săpăm în inima noastră încă vie și vă aprindem candelă de veghe flacăra conștiinței noastre, și florile amintirii noastre le presăram peste voi, cei mai iubiți și mai venerați dintre morții noștri.

Mircea Rădulescu

CRONICA RIMATĂ

LA DISPARIȚIA REVISTEI X

*Revista X a sucombat
Și faptul nu e de mirat,
Oricine-ar fi pățit la fel
De-ar fi depus atâta zel.*

*Surprinzător e mai ales
Că medicina e'n progres
Dar nu e nici o bănuială,
O inaniție fata!ă*

*(S'a constatat l'autopsie
Totala lipsă de hârtie).
In van sunt orișice regrete
In van postumele rețete...*

*Deacuma faptu i consumat
Revista X a decedat...
Când apăruse la vitrină
Părea o antică regină*

*Investmântată în lumină...
Intreaga presă unanimă
A declarat că e sublimă
Iar criticii — cari nu dorm —*

*I-au prevestit succes enorm.
Dar e o lege prea barbară
Ca tot ce e frumos să piară
Căci după cum v'am anunțat*

*Revista X a sucombat
Dintr'un motiv determinat...
— De lege?...*

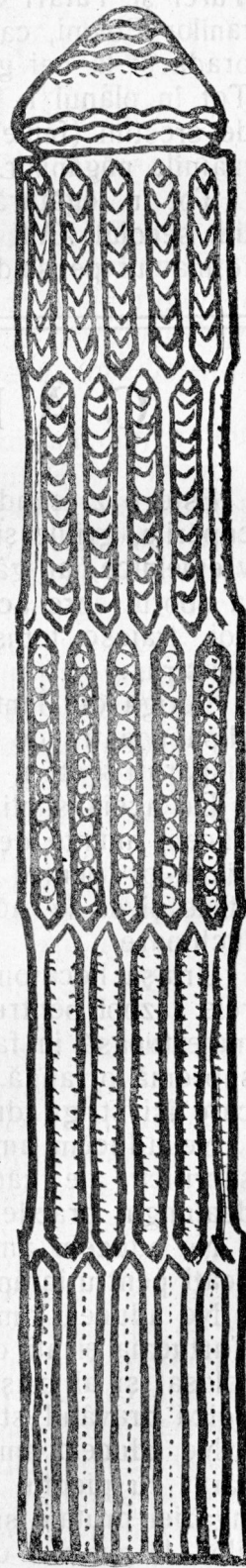
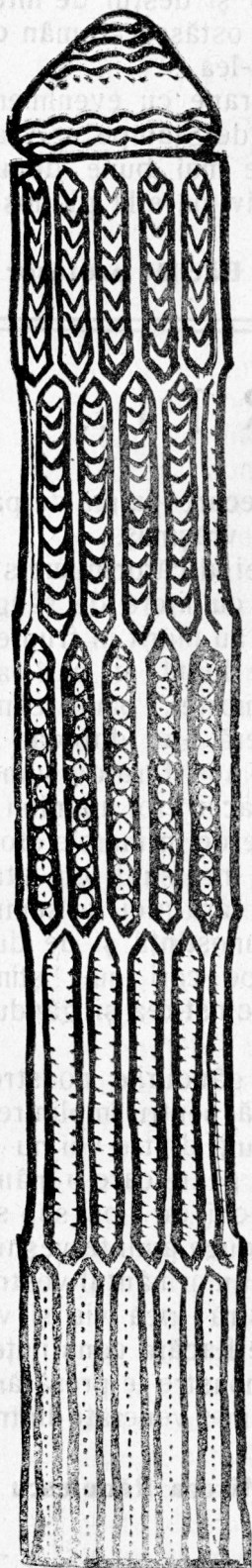
*— Nu!... de abonat
Cei drept avea înregistrați*

*Vre-o patru mii de abonați
Dar toți erau băeți distrați
Și plăta tot au amânat
Pân' ce revista-a decedat.*

MORALA:

*In chestie de-abonamente
E-un adevăr nestrămutat
Decât o mie neplătite
Mai bine unul achitat.*

Aurelian Păunescu

CULTUL EROILOR

SOLEMNITATEA REÎNHUMĂRII OSEMINTELOR SUBLOCOTENENTULUI KIAZIM ABDULACHIM

Dacă înălțătoarele pilde de eroism date de vitejii tuturor neamurilor, târâte în marele războiu, au arătat de câtă putere de jertfă este în stare omul în serviciul Patriei sale, nu mai puțin înălțătoare sunt pildele de eroism date de fiii adoptivi ai acestor Patrii.

Legiunile streine din diferitele țări au făcut

Câtă măreție capătă un asemenea legământ cu pământul natal și cu Patria căreia i-a jurat credință până la moarte!

Dar Sublocotenentul Kiazim Abdulachim este numai o mlădiță din tulpina românilor dobrogeni de origină musulmană, unul din cele mai reprezentative exemplare poate, dar în orice

dovada deplină a spiritului de sacrificiu pentru altă țară decât aceea de origine a luptătorului.

Un exemplu înălțător de vitejie și jertfă ne e dat să admirăm în tânărul Sublocotenent Kiazim Abdulachim.

Musulman de origină, născut în Dobrogea, pe pământ românesc, tânărul Sublocotenent se leagă cu pământul natal și își iubeste cu patimă Patria, pentru care se jertfește cu acel admirabil spirit de sacrificiu cu care s'au jertfit fii de sânge ai neamului românesc.

Mai este nevoie să mai amintim sublimul acestei jertfe, raportându-ne la realitatea situației?

caz expresia desăvârșită a devotamentului acestui admirabil element dobrogean, de care ne leagă puternice sentimente de înfrățire.

Numai astfel putem lămurii că solemnitatea reînhumării eroului Sublocotenent Kiazim Abdulachim a depășit marginile unei festivități oficiale și cuvântările ce s'au rostit n'au fost numai simple obligațiuni oportune, ci sentimente isvorite din suflete calde, care aveau comunitate de simțiri cu sufletul eroului.

Ce mijloc fericit pentru minorități să poată constata sinceritatea și loialitatea sufletului românesc!

Dar să dăm cuvânt celor ce au slăvit pe erou:

Cortegiul. — Slujba religioasă Cuvântările

În ziua de 23 Iunie dimineată cu un vagon special atașat acceleratului de București au fost aduse în Constanța spre a fi reînchinate în cimitirul Eroilor, osemintele eroului sublocotenent Kiazim Abdulachim din reg. 9 Vânători mort în ziua de 4 - 28 Iulie 1917 la Bârlad, în urma unor răni câpătate pe frontul dela Mărășești.

Pe la orele 8 jumi. se aflau toți ofițerii din garnizoană, o companie din reg. 34 infanterie cu gorniști și muzică, o companie de marină, un escadron din reg. 9 călărași și o baterie din regimentul 18 Obuziere. De asemenea mai erau de față S. Sa Arhimandritul Dincă delegatul P. S. S. Episcop Gherontie, d. prefect delegat Octav Goruneanu, d. Sc. Huhulescu consilier comunal din partea municipiului, d. Suleiman Abdul Hamid, președintele comunității musulmane d. V. Sassu fost ministru, d. căp. invalid Nic. Ștefan, reprezentanții confesiunilor, familia eroului, invitații precum și un mare număr de cetățeni.

La orele 9, după o scurtă slujbă religioasă oficiată de muftiul județului Caliacra, sicriul a fost ridicat din vagon de 4 ofițeri din reg. 34 infanterie și așezat pe un alet de tun împodobit cu verdeată.

Înainte de a se forma cortegiul d. Suleiman Abdul Hamid a ținut o cuvântare în numele comunității musulmane și ca fost profesor al eroului, vorbind despre calitățile lui Kiazim Abdulachim.

În urmă s'a format cortegiul în felul următor: clerul, perna cu decorații dusă de locotenentul Opreanu Pavel din regimentul 9 Vânători, având în dreapta pe sublocotenentul Popescu din reg. 34 Infanterie, iar în stânga lui pe un plutonier din reg. 9 Vânători, carul mortuar, membri familiei, reprezentanți autorităților, ofițerii fără trupă, invitații, școala mahomedană, echipa de foot-bal a societății sportive „Kiazim Abdulachim“, apoi trupele în ordinea următoare; campania din regimentul 34 Infanterie cu muzică și gorniști, compania de marină, bateria din regimentul 18 Obuzieri, escadronul din 9 Călărași. Cortegiul a fost încheiat de trăsurile familiei și ale invitaților.

Cortegiul a parcurs străzile Traian și piața Independenței până la geamia „Regele Carol“ unde s'a oficiat o nouă slujbă religioasă de către muftiul județului nostru Ali Cocoi. După terminarea slujbei muftiul a ținut o scurtă cuvântare despre Kiazim Abdulachim.

Apoi cortegiul în ordinea formată dela început a trecut pe străzile Piața Independenței, Carol până la școala mahomedană, unde a

oprit un moment, și Ștefan cel Mare până la cimitirul Eroilor.

Aci sicriul a fost luat din nou pe brațe de cei patru ofițeri și dus la groapă unde muftiul județului Caliacra a ținut o cuvântare în limba turcă. După cuvântarea muftiului, a vorbit d. colonel Pața în numele garnizoanei locale. D-sa a trecut în revistă viața eroului insistând în special asupra patriotismului cu care el era înzestrat. Reprezentantul garnizoanei și-a terminat cuvântarea îndemnând pe soldați să ia exemplul dela Eroul Kiazim Abdulachim și să-și facă datoria către țară de câte ori ea va avea nevoie de ei.

D. căpitan invalid Nic. Ștefan președintele soc. invalizilor de război filiala Constanța a vorbit de meritele părinților lui Kiazim, cari au știut să dea o educație patriotică copiilor lor și cari atunci când țara avea nevoie de ei i-a trimis pe front să-și facă datoria.

D. lt. Opreanu Pavel din reg. 9 Vânători aduce salutul de recunoștință din partea camarazilor de regiment ai lui Kiazim.

După ce au mai vorbit d-nii C. N. Sarry și directorul școlii musulmane, sicriul a fost coborât în mormânt.

* * *

Discursul D-lui Locot. Col. Pața dela Statul

Major al Div. IX Constanța:

Ostași!

Jalnică și întristată adunare!

I.

Din vremurile cele mai îndepărtate și până în zilele noastre, neamul românesc a trăit prin viața și moartea eroilor săi.

În decursul veacurilor, drepturile omului băstinaș ca și ale întregii națiuni au fost nu numai nesocotite de dușmanii noștri, dar și călcate în picioare.

Ei erau atrași atât de slaba noastră organizare socială-politică-militară, cât mai ales de frumusețile naturale ale țării noastre și bogățiile pământului românesc. Din lupta pentru apărarea acelor drepturi s'a născut ideea de patrie, prin sentimentele războinice, moștenite dela cărturari și faptele de arme ale strămoșilor noștri bătrâni.

Și cine dintre noi nu are sentimentul patriotic, citind versurile:

„Nici muzelor cântare, nici mila voi din cer“

„O patrie, a plânge, cu multă jale cer.“

Vremea ploioasă de acum, ne aduce aminte de aprigile lupte dela Mărășești, când biruința României, este biruința armatei aliate, pentru cauza umanității și dreptății.

Faptele de arme de atunci, ne-au dat nu numai învățământul psihologic — nașterea unei noi personalități — ci și acel învățământ moral că mai înainte de a trăi ca om prin sine însuși, trebuie să trăim ca națiune și deci să avem de apărut o patrie.

II.

Astăzi 23 Iunie 1926, venim pentru a doua oară în acest an la cimitirul Eroilor, cu ocazia reînnoșării rămășițelor pământești ale Eroului Sublocotenent Kiazim Abdulachim, aduse dela Bârlad la Constanța, și depunând recunoștințele noastre eterne pe sicriul eroului dispărut, gândim și simțim pentru patrie, căci s'a vărsat sângele în apărarea și dragostea țării.

În adevăr Sublt. Kiazim Abdulachim — ce se trage dintr'o veche familie musulmană și al cărui bătrân tată a știut să se adapteze obiceiurilor, locului și credinței românești prin serviciile reale aduse Statului — ca și toți fiii țării, nu a fost influențat numai de instrucția și educația militară a timpului, ci ca toți eroii neamului a fost și el supus acelei influențe ancestrale și biologice, prin inspirația și convingerea de trecutul glorios al națiunii românești.

Acele influențe fiind cele dintâi consecințe ale marelui războiu au schimbat sufletul și mentalitatea cetățenilor țării.

Tânărul Abdulachim, după ce termină cele patru clase primare musulmane și obține absolvirea cursului primar român, intră bursier în gimnaziul militar Craiova.

La 1916 îl găsim la liceul militar Iași, de unde este înaintat Sublocot. la Aprilie 1917 și repartizat în Regimentul 9 Vânători.

Tânăr, frumos, vioi și cu ochi negri și mari și cu sinceritatea pe față, Sublocot. Kiazim Abdulachim, așa cum îl descrie poezia din revista „Cultul Eroilor”. Oștean a fost o zi căci a luat parte la aprigele lupte dela Mărășești în ziua de 28 Iulie 1917, când a fost rănit și moare la 4 August la Bârlad. În acea zi Reg. 9 Vânători sub comanda bravului Colonel Rasoviceanu avea cea mai frumoasă misiune cea de a contra-ataca și restabili situația Diviziei 5-a și Sublt. Kiazim Abdulachim contra-atacând cu plutonul său, căzând vitejește, a făcut cea mai frumoasă faptă de armă, arătând că „Zidul cel mare a credinței” este dragostea de patrie.

Pentru fapta sa de arme Sublt. Kiazim Ab-

dulachim a fost decorat cu ordinul „Coroana României” cu spade, iar pentru noi rămâne un suflet de crou.

Călăuzit de doctrina — că cel mai bun cetățean e acela care iubind familia, interesele sale, nu iubește numai orașul, sau satul unde s'a născut dar și trecutul glorios al patriei.

Sublocot. Kiazim Abdulachim, murind ca un viteaz, a binemeritat dela patrie.

III.

Ostași !

O patrie nu se apără fără cultul datoriei profesionale! Eroii au în sufletul lor efortul și voința națiunii ce o reprezintă.

Din sângele lor vărsat pe altarul patriei, s'a înfăptuit unitatea națională. Sacrificiul făcut de Sublt. Kiazim Abdulachim, ne învață să avem pe lângă inspirația eroismului și cultul datorii în serviciul țării.

Convingerea eroului Sublt. Abdulachim este pasiunea și face parte dintre acei luptători ca ca șefii pasionați de soldat și arma lui, căci a înțeles să fie nu numai bun luptător ci și un prea bun cetățean.

Ca comandant de pluton, Sublt. Kiazim Abdulachim ne apare în conducerea plutonului său cu o voință tare și momentană, fiind brav îndrăzneț și energic.

Aceste însușiri războinice au fost transmise tuturor soldaților din pluton prin pasiunea de a învinge.

Depunând rămășițele pământești ale eroului, în acest locaș sfânt apariția familiei Abdulachim ci apariția țării românești.

Ostași !

Luați pentru onor arma, vă descoperiți și voi muzicanți sunați „Imnul Eroilor” căci salutați Eroul Neamului Românesc.

* * *

Cuvântarea Căpitanului Nic. Ștefan,

Președ. Regionalei Constanța a Invalizilor :

Indurerată familie !

Onorată adunare !

Osemintele lui Kiazim ne-au scormonit a-mintiri triste dar înălțătoare.

Sunt mai bine de trei ceasuri, de când în mintea noastră strălucește în toată splendoarea lui, cel mai mare act războinic înscris de ar-

matele noastre la Mărășești. Cu un dușman superior în număr și armament în față, luptând cu mizeria și toate neajunsurile unui grozav războiu, eroismul ostașului român a avut prilej să imprime cea mai frumoasă pagină din istoria neamului românesc.

Inrolați în unități diferite, români din toate unghiurile țării, neținând cont de rasă și credință, au format avalanșa sacrificiului vieții pe altarul patriei și, oprind puhoiul dușman, ne-au hărăzit aceste prețioase zile de liniște și belșug. Ca întotdeauna mult încercata noastră regiune, prin vitezele regimente dobrogene, își face datoria cu prisosință, căci unitățile, luptătorii dobrogeni cu eroica divizie a 9-a, au avut nn rol covârșitor la Mărășești.

În ordinea sacrificiilor pe acest tărâm, dintre națiunile hărăzite de Providență să viețuiască pe aceste meleaguri românești, populațiunea pașnică și credincioasă patriei unde se găsește, cu virtuți ostășești neîntrecute, musulmanii dobrogeni, ocupă un loc de cinste.

Mlădiță a acestei rase, eroul Kiazim, reîmprospătează la Mărășești, virtuțile ostășești ale dobrogeanului.

În puterea pe care vârsta de 19 ani i-o dăruise, cu o inteligență deosebită, credincios patriei și cu un eroism remarcabil, tânărul sublocotenent Kiazim nu-și putea găsi locul decât în falnicul regiment al 9-lea de vânători și nu putea avea un sfârșit mai mareț, decât vărsând sângele-i tânăr sub cutele drapelului pe care l'a servit cu atâta credință.

Eroismul lui Kiazim nu se datorește însă unei întâmplări. El este rezultatul simțămintelor și educațiunei unei distinse familii dobrogene. Bătrânii Abdulachim, prin acțiunile lor chibzuite și patriotice, au dovedit posedarea unor profunde sentimente românești, dând totdeauna un pilduitor exemplu conaționalilor lor. După expedierea celor doi voinici, Căpitanul de rezervă Selim Abdulachim, al cărui corp poartă urme și semne de gloanțe și eroul Kiazim, suflul lor mare nu le-a dat pace să stea pe loc, deși știau că cei ce vin, nu-i vor atinge. Au trecut peste legătura sfântă cu locul și casa lor, s'au despărțit de un avut, de o situație sigură și au preferat pribegia nesigură, așa gârboviți cum se văd, fiindcă așa le dictau simțimintele lor.

Acest exemplu mareț al eroului Kiazim și familiei Abdulachim este un simbol al comorilor ce inobilează inima pașnicei și credincioasei populațiuni musulmane de pe meleagurile regiunii dobrogene.

Prieteșugul vechi între cele două națiuni reîmprospătează afinitățile sufletești, în fața

cărora națiunea predominantă se pleacă cu recunoștință.

Pildă vie să fie tuturor ostașilor eroul Kiazim, exemplu pilduitor familia și cetățeanul fericit Abdulachim...

Dar tânărul erou s'a stins departe de locurile sfinte lui. Pe fața-i aburită de durere s'a scurs o lacrimă și pentru locul copilăriei lui.

Atotputernicui transmite acestor meleaguri, prin ploaia de azi, lacrima viteazului Kiazim. Să vărsăm și noi o lacrimă drept mărturie, că vom cinști memoria eroului Kiazim și respectăm cum se cuvine familia bătrânului Abdulachim, tatăl viteazului ofițer.

* * *

Chemare

Cunoscut este de toți, sacrificiul cel mare făcut de mulți din fiii acestei țări, în războiul de întregire a Neamului Românesc, dând pe altarul patriei ceea-ce au avut mai scump: Viața — la care contribuție au fost părtași și fii ai Dobrogei, inditerent de limba și credință.

La realizarea acestui ideal național obținut cu numeroase sacrificii, a contribuit într-o mare măsură și elementul musulman din Dobrogea, care în apărarea patriei adoptive nu s'a ferit de a lupta contra armatelor, care erau chiar de-o limbă și credință cu el.

Printre acești eroi este și tânărul *Sub-Lt. Kiazim Abdulachim*, din reg. 9 Vânători, rănit la Mărășești și înmormântat la Bârlad.

Deși tânăr — numai 19 ani având când a trecut în rândul Eroilor — a fost totuși unul care n'a precupețit viața, când era momentul a-și scăpa patria lui iubită.

Familia sa, în dorința de a-i avea pentru totdeauna osemintele aci, în orașul natal, a hotărât aducerea și reînhumarea în cimitirul Eroilor din localitate, ceremonie care va avea loc 23 crt. și pentru care s'au luat din timp măsurile dictate de asemenea împrejurări.

În numele Societății „Mormintele Eroilor”, invităm pe toți bunii creștini ca și de data aceasta să se manifeste ca adevărați buni români și rugăm a participa în număr cât mai mare la această ceremonie eroică pentru fiul Constanței, Eroul fiind unicul ofițer Musulman căzut cu vitejie în luptele cele mai frumoase ale românismului.

Comitetul
„Societatea Mormintele Eroilor“
Filiala Constanța

* * *

Discursul d-lui C. Sarry, directorul ziarului „Dobrogea Jună“.

Keazim Abdulachim!

Fericită familia, care te-a văzut murind, așa cum mulți au murit și te vede azi trăind, așa cum puțini trăiesc!

Fericită țară, din a cărei plămadă ai răsarit și înflorit și în care azi ca o floare reintri!

Fericită țară, care ți-a insuflat simțimintele de care ai dat dovadă și care ți-acordă azi toate onorurile cuvenite.

Fericită, în veci fericită, ființă, care sub numele tău, Keazim Abdulach m, crestează azi pe răbojul cerului României Mari, un simbol!

Epoca existenței unui popor — a poporului dobrogean — care și-a așternut definitiv culcușul aci, în cuprinsul dintre molcoma Dunăre și frumoasa Mare, între pădurile de corn dure ale Deliormanului și stufărișul mlădios al Deltei.

Da, pe răbojul negru al istoriei Dobrogei se crestează azi o epocă — epoca afirmațiunii unui popor, care, „zămislit sub părinteasca oblăduire a lui Carol și încheșat sub brațul de fer al lui Ferdinand, înțelege să moară și să trăiască, de acum, pentru o patrie, pe care i-au hărăzit-o și destinul și condițiunile materiale ale vieții pământești.

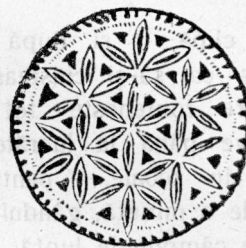
Și se cristalizează tot azi pe seninul cerului României Mari — cerul patriei noastre comune — și un simbol: simbolul transmis de un suflet, dobrogean, care, deasupra tuturor legăturilor de sânge, deasupra tuturor deosebirilor de structură și de înfățișare, deasupra tuturor năzuințelor individualiste, plutește ca o vagă aspirațiune, născută din amintirea acelorași suferințe istorice și nutrită din aceleași visuri în viitor.

Keazim Abdulachim!

Rămășițelor tele pământești, fostu-le-a sortit să întruchiepeze în veci această nobilă solie, făcând să se vadă, prin lentila lacrimii stoarsă de duioasa ta amintire, că Dobrogeanul a fost la înălțimea dragostei și încrederii Patriei sale și că în fața acestei Patrii — ca și în fața morții — suntem cu toții și trebuie să rămânem egali.

Keazim Abdulachim!

Tu care ai avut parte de a-ți revedea osemintele tale reîmbrățișate de pământul matern — noroc de care au fost lipsiți atâția de-ai noștri, pe a căror urmă ne-a șters-o cu desăvârșire războiul — din înălțimea Cerului, unde te-a ridicat prinosul datoriei îndeplinite, acordă o îmbrățișare fraților noștri căzuți și înălțați alături de tine și, dând cu ochii de Dumnezeu, de adevăratul Dumnezeu, care nu cunoaște deosebiri de rasă ori de clasă, roagă-te în fața lui și pentru noi.

Insemnări și ecur

Scrisori de mulțumire

În ultimul timp Sanctitatea Sa Patriarhul Miron al României Președintele activ al Soc. „Mormintele Eroilor“ a adresat scrisori de mulțumire următoarelor persoane:

D-lui Alex. Rizeanu comisar de poliție din București care a luat pioasa inițiativă de a înfrumuseța mormintele eroilor: Căpitan Popovici Ștefan, fost în Reg. Excortă Regală, soldații: Pârvu Dumitru, Coman Gheorghe, Neagu Nicolae și Voiculescu Ioan din Reg. 22 Dâmbovița și trei eroi necunoscuți din cimitirul Mihăești (Mușcel).

D-l Rizeanu cu aprobarea Comitetului Central, va muta osemintele acestor eroi într'un loc mai ales din același cimitir le va reînsuma în morminte individuale și va ridica pe cheltuială proprie o cruce monumentală.

Pentru aceste pioase sentimente ce poartă memoriei eroilor D-l Rizeanu a primit scrisoarea de mulțumire menționată mai sus.

* * *

Sanctitatea Sa a mai adresat o scrisoare de mulțumire și d-lui Plut. Bejinaru șeful postului de jandarmi Ursa-Romanați pentru grija pioasă ce a avut de a exhuma osemintele unor eroi aflate la câmp și a le însuma cu cinstea cuvenită în cimitirul satului Ursa.

OPRIȚI-VA O CLIPA!...

Opriți-vă o clipă din goana fără răgaz a vieții de muncă înfrigurată pe care zi cu zi o înșirăm cu toții, mai aprig dela războiul cel Mare încoace.

Opriți-vă o clipă — și după chipul pe care apusul l'a ales ca să-și cinstească morții: clipa tăcerii în care conține tot lucrul — dela mașinile grozave până la lucrătorul cu mâna, din uzine și până în școale — pentru ca în liniștea aceea deplină de o minută, gândul să sboare liniștit la cei căzuți pe câmpul de luptă.

Opriți-vă o clipă! și cugetați la adevărul pios și îndemnul cinstit al acelor rânduri:

E vorba de morții noștri.

Au murit în spitale unii, au putut fi îngropați cu grijă alții chiar pe câmpul de luptă; cei mai mulți și-au lăsat leșurile lor anonime, sub o mână de țărână aruncată în grabă. Și locul acela în care trupul lor s'a plămădit cu țarina acestei țări, poate n'a fost însemnat nici cu o cruce, umil monument pe care ultimul creștin și-l pune la căpătâiul mormântului său și de care acea cărora se cuvine toată cinstea și tot prinosul nostru, sunt lipsiți.

Opriți-vă o clipă voi toți aceia cărora munca vă rodește; opriți-vă toți aceia care vă bucurați de un trai tihnit, gândiți-vă că tot temeiul vieții voastre de astăzi așezată pe temelii trainice, se datorește în primul rând acelor care zac dealungul munților și drumurilor noastre fără un semn la căpătâiu.

Toate neamurile și toate timpurile au cunoscut cinstirea celor morți; în tot sufletul a licărit odată o clipă de bunătate, de milă și de supunere când fiorul morței a străbătut prin gând.

Și'n clipele acelea de apropiere și de înțelegere a ultimului sfârșit, au priceput și pricepem cu toții că în afară de traiul nostru tihnit, viața ne îndatorează și moartea ne obligă să răscumpărăm cu jertfe și cu milă slobozenia sufletului nostru.

Străbunii, pentru liniștea sufletului lor, de nu puneau

temeliile unei biserici, de nu atârnavă după puterile lor o candelă sau un sfeșnic într'o mănăstire, de nu prindeau într'un jgheab mai trainic un isvor; puneau la o răscruce de drum o troiță lucrată cu toată cuvioșia sau din sărăcia lor împărțiau o colivă pentru cei ce s'au dus.

Oprește-te o clipă cetitorule și gândește-te și tu la deslegarea sufletului tău.

Drămuiește câștigul tău și cată de nu poți desprinde din el o fărâmbă cu care s'ar putea pune un semn la căpătâiul unui soldat căzut în războiul acesta.

Gândește-te cât de pios va fi gestul tău; cugetă la mulțămirea sufletească ce-ți stă la îndemână, când vei putea să-ți zici că în locul în care a căzut un ostaș și o viață de om s'a stins, ai infipt tu un semn pentru cinstirea și aducerea lui aminte.

Soc. „Mormintele Eroilor“ cu ajutorul Guvernului a întreprins, se străduiește și înfăptuește cimitire de eroi. Vremurile însă sunt grele, ajutorul statului fără sprijinul particularilor nu-i îndestulător.

De aceea, voi toți cei cărora vă prisosește, voi toți acei care veți fi priceput și sufletul vi se va fi pătruns de umanitarul gând sublim al cinstirii morților, voi toți acei cari vreți să puneți un dram de frumos și de bunătate în mersul aspru al vieții zilnice, voi toți acei cari vreți să vă plătiți o datorie dreaptă față de cei cari au apărât această țară și au căzut pentru ea, — trimiteți obolul vostru cu mențiunea „pentru semn la căpătâiu“ Soc. „Mormintele Eroilor“, Comitetul Central, Palatul Mitropoliei, București — și fiți încredințați că însăși sufletul vostru vi l'ați cinstit în chipul acesta.

Hotarele morții nu poartă peceti deosebite, ofrandele se primesc și semnele vor fi puse indiferent de religie sau naționalitate.

Oprește-te cetitorule și fă o faptă bună!

Președintele Soc. „Mormintele Eroilor“

Patriarhul Dr. MIRON CRISTEA

Directorul Soc. „Mormintele Eroilor“

General I. MANOLESCU